

Мельникова Д. Д., Стасюк Ю. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Оцінка стратегічного управління підприємства сьогодні виступає важливим елементом забезпечення ефективного ведення діяльності та передумовою здобуття стійких конкурентних переваг у довготерміновій перспективі [1]. Завданням стратегічного управління є визначення цілей і стратегій, розробка системи планів як інструментів реалізації стратегічних орієнтирів удосконалення діяльності підприємства та його окремих підсистем, а також забезпечення їх виконання, що є основою забезпечення довгострокової конкурентоспроможності підприємства.

Багато українських компаній не вважають розробку стратегії доцільним та ефективним інструментом для подальшої роботи та розвитку [2]. У сучасних умовах нестабільного зовнішнього середовища, загрози виникнення кризових явищ внаслідок воєнних дій на території України надзвичайно важливим є використання практичного інструментарію стратегічного управління.

Однією з найважливіших складових механізму стратегічного управління в умовах війни є діагностика, аналіз та оцінка поточного стану підприємства та основних характеристик, які найкраще відповідають вимогам розвитку. Надійний та якісний аналіз має важливе значення для забезпечення менеджерів детальною інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень, подальшого коригування стратегії розвитку, підтримання збалансованості внутрішніх параметрів та забезпечення операційної стабільності.

Стратегічна система корпоративного управління розвитком включає сукупність розроблених функціональних стратегій за підсистемами підприємства та їх взаємодією, реалізація яких дозволить досягти поставленої мети шляхом спрямування діяльності підприємства навіть в умовах воєнного часу.

В Україні зміна традиційних механізмів забезпечення життєдіяльності підприємств в умовах воєнного стану відбувається під впливом принципово інших політико-соціальних чинників і супроводжується суттєвими змінами у

функціонуванні бізнесу, що потребує запровадження відповідних правових та економічних інструментів.

Війна в Україні, на думку дослідників, змусила багато підприємств припинити частину своїх стратегічних плавнів, не лише в основній, а й в міжнародній стратегії. Останнє дослідження було зосереджено на впливі російсько-української війни на глобальне бізнес-середовище та діяльність компаній [1].

Опитування топ-менеджерів та інших директорів про вплив воєнного стану на території України виявило:

1. Війна сприяє інфляції. Генеральні директори та інші керівники вищого керівництва бачать, що війна сприяє інфляції через нестабільність цін на енергоносії та вищу вартість дефіцитних ресурсів. Це викликає занепокоєння щодо зменшення маржі.

2. Очікування рецесії високі. Понад 60% генеральних директорів, які прийняли участь у опитуванні, наголошують на тому, що очікують рецесії приблизно до кінця 2023 року або можливо й раніше, цю думку також поділяють й інші менеджери. 15% керівників зазначають, що їх регіони вже знаходяться у стані рецесії.

3. Зростають кіберризики. Є високий рівень занепокоєння щодо ескалації війни, особливо навколо кібератак. Це означає, що члени правління та вище керівництво повинні усвідомити наявну небезпеку та переконатися, що їхні організації займуть підвищену безпеку.

4. Небезпека появи конкуруючих економічних блоків. Керівники компаній кажуть, що наростає рівень напруженості між світовими лідерами США та Китаєм, що потенційно, матиме серйозний вплив на процеси у бізнесі протягом найближчих 12 місяців. Менеджери серйозно стурбовані створенню конкуруючих блоків в глобальній економіці – поділу, який може мати суттєвий негативний вплив на світову торгівлю та економічне зростання на багато років вперед.

5. Відновлювана енергетика є одним з основних сегментів у довгостроковій стратегії зростання, але нестабільні ціни на енергоносії, пов'язані з війною, спонукають фірми придивитися до відновлюваної енергії як частини довгострокової стратегії зростання. Залежно від того, як воно отримано, вони можуть задовільнити захист від нестабільності цін на видобувне паливо, проте першочергові інвестиційні затрати можуть бути досить значними.

6. Стабільність ланцюгів постачань є пріоритетною задачею. Наголос на стабільних і більш екологічних й соціальних відповідальних ланцюгів поставок, які менеджери назвали важливими відповідями в конфлікті, набере обертів, так як інвестори зосереджуватимуться на даних питаннях.

7. Зміни пріоритетів зацікавлених сторін у воєнний час. Погляди зацікавлених сторін, найважливіші у визначенні організаційної відповіді на війну, включають погляди клієнтів, правління та регуляторів. Робітники відіграють меншу роль при створенні корпоративної відповіді міжнародного бізнесу, аніж при вирішенні питань, які є внутрішніми та соціальними, що не пов'язані з війною. Фірми не залучають співробітників до ліквідації економічних наслідків війни, оскільки більшість із них не перебувають у сферах відповідальності, які найбільше постраждали.

Список використаних джерел:

1. Mitchell, A. Ozyildirim, D. Peterson, R. Ray. C-Suite View of Volatility, War, Risks, and Growth for Global Business. The Conference Board. 2022. URL: <https://www.conference-board.org/pdfdownload.cfm?masterProductID=39487>
2. Джусов О., Прокоф'єва А. Стратегічні альтернативи розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств. *European Journal of Management Issues*. 2014. 22(3), С. 24-31. <https://doi.org/10.15421/191404>

Новицька В. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВАЖЛИВІСТЬ ПОЗИЦІОНУВАННЯ БРЕНДУ ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

За даними електронного ресурсу «Дія», в Україні за період з 01 березня по 01 серпня 2022 року було зареєстровано 97 803 нових суб'єктів господарювання [4], а саме ФОПів. Це показує позитивний розвиток малого бізнесу, який є основною складовою економіки держави. Та не всі підприємства є прибутковими, бо за тими ж даними бізнес доживає до 1-2 років, а далі банкрутує чи закривається. Чому спостерігається така тенденція?

Якщо аналізувати кожен окремих малий бізнес, що нещодавно почав функціонувати, то можна виявити що у більшості випадках бізнес не має свого